

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Ἀρχομένη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἢ Ἰουλίου

Ἑβδομαδικὸν 5ρ. 6—Ἐξαμηνιακὸν 30ρ. 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΡΙΘ. 18.

(Παραπλεύρως ἁγίου, τμήματος Πλάκας)

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΥΠΟΔΕΙΚΝΥΟΝ ΤΟ ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Ἐν ἔτει 1850 ἐξεδόθη ὁ Συνοδικὸς Τόμος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Διὰ τούτου ὥρμιζετο ἵνα ὑπάρχῃ τοῦ λοιποῦ κανονικῶς αὐτοκέφαλος ἡ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῆς Ἑλλάδος ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μὲ ὑπερτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν Σύνοδον διαρκῆ, διοικοῦσαν κατὰ τοὺς θελοὺς καὶ ἱεροὺς Κανόνας ἐλευθέρως καὶ ἀκαλύπτως ἀπὸ πάσης κοσμητικῆς ἐπεμβάσεως. Ὁρισμένως δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν ἀρχιερέων καὶ ἄλλα τινα δηλοῦται, ὅτι ὁ περὶ τούτων διακανονισμὸς ἀπόκειται εἰς τὴν ἱεράν τῆς Ἑλλάδος Σύνοδον διὰ συνδικτικῆς πράξεως μὴ ἀντιβαίνουσης τῷ παράπαν τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν Συνόδων καὶ τοῖς πατροπαράδοτοις ἔθιμοις καὶ ταῖς διατυπώσεσι τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ διὰ τὴν δειξὴν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὴν ὑψίστην σπουδαιότητά, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδεν εἰς τοὺς ἄλλους τούτους, ἀπεφαίνετο ὅτι **ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ὅροις . . .** ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν ἁγίῳ Πνεύματι συνδικτικῶς ἀποφαινομένη ἀναγορεύει καὶ κηρύττει τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον.

Συναφῆ πρὸς τὸν Συνοδικὸν Τόμον ἦσαν καὶ δύο γράμματα τοῦ τότε πατριάρχου Ἀνθίμου. Διὰ τοῦ ἐνὸς ἀπευθυνομένου πρὸς σύμπασαν τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν δηλοῦται, ὅτι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας καὶ ἡ διοίκησις ταύτης ὑπὸ διαρκοῦς Συνόδου ἀπεφασίσθησαν μὲ τὴν παροίθησιν ὅτι θὰ ἀσκῶνται ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ πάσης ἐξωτερικῆς ἐπεμβάσεως καὶ συμφώνως τοῖς θελοῖς κανόσι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων ἄνευ οὐδεμιᾶς καινοτομίας ἢ παραλλαγῆς ἢ καταργήσεως αὐτῶν.

Διὰ τοῦ ἑτέρου γράμματος ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν βασιλικὴν Κυβέρνησιν ἠτέρευτο ὅτι αὕτης εὐσεβοῦς καὶ ἐμφορῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἔργον ἐστὶ

τὸ λοιπόν, ἵνα τὸ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας δικαιοματικῶς ἐπιχειρηθὲν δειξῇ καὶ πράγματι καὶ ἐν ἔργοις καὶ ὄντως ἀνεξάρτητον καὶ εὐσταθὲς αὐτὴν ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀποκαταστάσει, Καίσαρι μὲν αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ Καίσαρος ἀπονέμουνσαν, Θεῷ δὲ μόνῃ τὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ Θεάνθρωπος ἡμῶν Κύριος ἐντέλλεται.

Καὶ ἡ μὲν ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶσα ἐλεγεν ὅτι σταθμὴν καὶ πηδάλιον τῆς ποιμαντορίας τῆς ἡθελεν ἔχει πάντοτε τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῶν θεοπνευστῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν σεπτῶν ἁγίων Συνόδων τὰς ἱερὰς παραδόσεις καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ Βασιλικὴ τοῦ Ὁθωνος Κυβέρνησις, ἐνοήσασα τὸ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κατενεχθὲν ἡθικὸν πλῆγμα κατὰ τῆς κοσμητικῆς ἐξαρτήσεως καὶ ὑποδουλώσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἔγραψε σοφιστικῶς καὶ ἀνακριθῶς ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Συνόδου ἐν τοῖς πνευματικοῖς ὑπάρχει ἤδη πράγματι καὶ ἔργῳ μὲ ἀπλήν μόνον ἐπιτήρησιν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ καθήκον αὐτῆς καὶ δικαίωμα.

Τὴν δικαιολογητικὴν ταύτην δόλῳσιν τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ ἤλεγξε μὲ εὐθύτητα ἡ ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνταπιστελλασα κατὰ Δεκτέμβριον τοῦ 1850, ὅτι ἡ ἀρτισύστατος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ διατηρῇ μέχρι νεωρῆς τὸ ἱερὸν καθεστὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι οὐδὲ ἀπλή ἀπόπειρα, οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη σκέψις ἐπρεπε νὰ παρεμβληθῇ περὶ πολιτικῆς καὶ κοσμητικῆς ἀναμίξεως εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, διὸ δὲ ἔδει νὰ ὑποχωρήσῃ πᾶσα ἐναντιογενώμια ἐπὶ οἰονδήποτε πολιτικὸν καὶ κοσμητικὸν καλυπτομένη σχῆμα.

Δύο τινα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀφηγήσεως. Ἐν, ὅτι τὸ ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὸν καθεστὸς, ὅπερ παρέμεινε τὸ αὐτὸ καὶ μετὰ τὸν Συνοδικὸν τόμον τοῦ Πατριαρχείου, μένει ἐν διαμάχῃ πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας. Καὶ ἑτέρον, ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὴ ἀρχὴ ἐστάθη ἀσυνεπὴς καὶ ἀπατηλὴ πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἐνεργήσασα μὲν διὰ τὴν κηρυχθῆναι ὑπὸ ταύτης τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐν Ἑλλάδι, μὴ θελήσασα δὲ νὰ διαμερρώσῃ τὴν ἐν τῇ Βασιλείᾳ ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ νὰ σεβασθῇ οὕτω τὸν θεμελιώδη ἄνθρωπον, ὑπὸ τὸν ὅποιον τὸ αὐτοκέφαλον ἀνεγνωρίσθη.

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

**ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΥΠΟ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἀκούμενον.

«Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παρῶν εἶδε Λευὶ τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ ταῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τί ἐστι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἰσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἔλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες. Καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σὺ καὶ οἱ μαθηταὶ οὐ νηστεύετε; Καὶ εἰπὼν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; Ὡς χρόνον μετ' αὐτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρτῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Οὐδεὶς ἐπίβλημα βράχους ἀγνάφου ἐπιρράπτει· ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μήγε, αἰρεῖ τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ, τὸ καὶνὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Καὶ οὐδεὶς βάλλει ὄνον νέον εἰς ἀσχοῦς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσχοῦς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ εἰς ὄνον νέον εἰς καινοὺς ἀσχοῦς βλητέον.» (13—22).

Σύντομος ἑρμηνεία.

Ἦτορ ἐν πάλιν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Καπερναούμ καὶ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἔμενε πρὸς τὴν παραλίαν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας. Καὶ τὰ πλήθη ἤρχοντο καὶ ἐκεῖ πρὸς αὐτόν μετ' ὑπερβολικὴν πάντοτε συρροήν· ἐκεῖνος δὲ τὰ ἐδίδασκε τὸν λόγον τῆς μετάνοιας καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς παραγορίας καὶ τῆς ζωῆς.

Μίαν ἀπὸ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἐνῷ διήρχοντο ἀνὰ τὴν παραλίαν, εἶδε τὸν Λευὶν, τοῦ Ἀλφαίου τοῦ Γαλιλαίου τὸν υἱόν, καθήμενον ἐξω τοῦ ἐκεῖ ἰδρυμένου τελωνιακοῦ σταθμοῦ. Ἐσταμάτησε λοιπὸν καὶ τῷ εἶπεν· ἔλα νὰ γίνῃς ἀκόλουθός μου καὶ νὰ χρησιμοποιοῦθῃς καὶ σὺ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς μου. Καὶ ὁ Λευὶς, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο καὶ Ματθαῖος (Ἑλληνιστὶ δὲ Ματθαῖος σημαίνει Θεοδωρὸς), δὲν παρήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀκούσας τρηνηγμένως τὴν διδασκαλίαν του, εἶχεν ἐλκευθῇ ἀπὸ

αὐτὴν, μεγάλως δὲ ἔχρησθε εἶδεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς τὸν ἤθελεν ἀκόλουθόν του καὶ τὸν προσεκάλεσε ν' ἀφήσῃ τὸ τελωνιακὸν ἔργον, μετὰ τὸ ὁποῖον καὶ τὴν ψυχὴν του δὲν ὠφέλει καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ἐμπίπτει. Ἐσθιασθὲν λοιπὸν πρόθυμος καὶ ἐγένεν ἀκόλουθος τοῦ Ἰησοῦ.

Τότε ὁ Ματθαῖος ἐφιλοξένησε τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς μαθητάς του εἰς τὸν οἶκόν του καὶ παρέθηκεν εἰς αὐτοὺς τράπεζαν. Μαζὶ τῶν δὲ συμπαρακείμενων καὶ πολλοὶ τελῶναι, τῷ Ματθαίῳ ἠμότεχνον καὶ φίλοι, οἱ ὁποῖοι ἐπιθύμησαν νὰ συναισθηθῶσιν ἰδιαιτέρως τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ τὸν ἀκούσων ἐν στενωτέρῳ κύκλῳ. Ἀμαρτωλὸν δὲ ἄνθρωπον ἐθεωροῦντο οἱ τελῶναι παρὰ τοῖς Ἑβραίοις καὶ ἐμίσουντο καὶ κατεφρονοῦντο ὑπ' αὐτῶν ὅπως οἱ ἔθνη. Ἀλλὰ καὶ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι προσήλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ματθαίου ἀφ' αὐτοῦ τῶν, μάλιστα ἔμαθον ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἐκεῖ. Καὶ ὡς τὸν εἶδαν ὅτι ἔτρωγον ἡμῶς μετὰ τοὺς τελῶνας τοὺς ἁμαρτωλοὺς, κύπτοντες ἔλεγον πρὸς τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ τοὺς σκανδαλίσουν καὶ τοὺς διεγείρουν ἐναντίον του· πῶς τὸ κάμνει αὐτὸς ὁ διδασκαλὸς σὰς, νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ἡμῶς μετὰ τοὺς τελῶνας καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς;

Ὁ Ἰησοῦς ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· δὲν εἶνε οἱ υἱεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ ἀσθενεῖς· καὶ ἐγὼ ἱατρός εἰμαι τῶν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι μαρτύρονται ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· καὶ εἰς τὸν κόσμον ἦλθον διὰ νὰ προσκαλέσω καὶ φέρω εἰς μετάνοιαν ὅχι τοὺς δικαίους καὶ τοὺς ἀγίους—οἱ ὁποῖοι ἄλλως καὶ δὲν ὑπάρχουν, διότι ὁ διὰ τῆς κακίας μολυσμὸς εἶνε γενικὸς—ἀλλὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Συνεθίζον δὲ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οἱ μαθηταί, καθὼς καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, νὰ νηστεύουν συχνά. Καὶ ἡμέραν τινὰ ἦλθον καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν Φαρισαίων ὑποβάλλονται εἰς πολλὰς νηστείας, οἱ δὲ ἱδικοί σου μαθηταὶ δὲν νηστεύουν; Ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς· αἱ νηστεῖαι, τὰς ὁποίας αὐτοὶ φυλάττουν, εἶνε χάριν ταπεινώσεως καὶ πένθους τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' οἱ ἱδικοί μου μαθηταὶ εὐρίσκονται εἰς διαφορετικὴν θέσιν. Ἐγὼ εἰμαι ὁ νυμφίος, ὅστις ἦλθεν νὰ τελίσω τοὺς πνευματικούς μου γάμους μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἰδρῶσω. Εἶνε λοιπὸν σωστὸν νὰ νηστεύουν οἱ ἄνθρωποι τῶν γάμων ἐν ὅσῳ ἔχουν τὴν χαρὰν ὅτι εἶνε μαζὶ μετὰ τὸν νυμφίον; Ἐφρόσον εἶνε αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν, δὲν δύνανται νὰ νηστεύωσι, διότι αὐτοὶ ἔχουσι χαρὰν καὶ ὅχι πένθος. Θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ τοὺς ἀφήσῃ ὁ νυμφίος, θὰ τοὺς καταλάβωσι δὲ θλίψεις καὶ στενοχωρίαι, καὶ τότε θὰ νηστεύωσι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας.

Ἐπειτα δὲ τοῖς εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς· Κανεὶς δὲν ἐπιρράπτει κομμάτιον ἀπὸ καινουργίης ὑφάσματος εἰς παλαιὸν ἔνδυμα· διότι τὸ νέον καὶ στερεὸν ἐμβάλωμα θὰ περισφύρῃ τὸ μέρος τοῦ παλαιοῦ ἐνδύματος, εἰς τὸ ὁποῖον προσεράφη, καὶ θὰ γίνῃ χειρότερον τὸ σχίσμα. Καὶ κανεὶς δὲν

βάλλει τὸν νέον οἶνον μέσα εἰς ἀσχοῦς παλαιούς· διότι, ἂν τὸν βάλῃ, οἱ ἀσκοὶ διαρρηγνύονται, τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ αὐτοὶ καταστρέφονται, καὶ ὁ νέος οἶνος χύνεται καὶ χάνεται· δι' αὐτὸ ὁ νέος οἶνος πρέπει νὰ τίθεται εἰς ἀσχοῦς νέους.

Τὴν ἡμέραν νὰ εἶπῃ μετὰ τοὺς λόγους τοῦτους ὁ Ἰησοῦς; Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ὑπερφορτώνοντο μετὰ νέα πάντοτε βάρη, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν τοὺς ἐβοήθουν εἰς νέαν πνευματικὴν ζωὴν. Τοῦτο συνέβαινε καὶ μετὰ τὰς πολυαριθμοὺς διατάξεις τῶν περὶ καθαρισμοῦ, τὰς ὁποίας προσηύξησαν ἐπαχθῶς καὶ ἀφορήτως μετὰ ἀνθρωπίνους παραδόσεις, τοῦτο καὶ μετὰ τὰς νηστείας τῶν τὰς ὁποίας ἔκαμαν παρὰ πολὺ, ἀλλὰ χωρὶς δι' αὐτῶν νὰ καρδίσουν πνευματικὸν τι ὄφελος δι' ἐξυψώσεως εἰς τὴν πνευματικὴν λατρείαν. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς ἐθεώρει ἀσκόπους τοιαύτας νηστευτικὰς ὑποχρεώσεις καὶ δὲν κατεβάρυνεν ἀνωφελῶς μετὰ τοιοῦτον ζυγὸν τοὺς μαθητάς του. Εἶχε βέβαια καὶ αὐτὸς ἐντολὴν περὶ νηστείας, ἀλλ' ἐντολὴν νέαν. Ἦθελε δηλαδὴ νηστεύειν ἀπὸ φαγητῶ, ἀλλ' ἐν πνευματικῷ συνδυασμῷ μετὰ τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας, καὶ ὅλην τὴν ἀρετὴν τῆς ἀγάπης. Ἀλλ' ἡ ἐντολὴ αὕτη ἦτο προσωρινή διὰ τὴν ἐκκλησίαν του, ὅπου ὁ νέος πλέον ἄνθρωπος, ὁ καθαρὸς καὶ ἡγιασμένος, θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ τὴν ἐνοήσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ. Τώρα ὅμως πῶς νὰ τὴν ἀπειθῇ καὶ τὴν ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ ξηροῦ τύπου, τῆς παχυλῆς ἀντιλήψεως, τῆς ἐγωιστικῆς καρδίας; Ὅχι μόνον δὲν θὰ ὠφέλει, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐβλαπτε. Διατί; Διότι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ εἶνε ὡς τὸ καινουργίης ὑφάσμα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει δι' ἐνδυσμασίαν νέαν, δὲν ὠφελεῖ ὅμως ὡς ἐμβάλωμα, ὃ ὡς ὁ νέος οἶνος, ὁ ὁποῖος χρειάζεται νέους ἀσχοῦς καὶ ὅχι παλαιούς. Δηλαδὴ ἡ εἰσέρχεται τις εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἀνακαινίζεται μετὰ τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτε δύναται καὶ νὰ ἐνεστῇ τὰς νέας ἐντολὰς τῆς καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἀπ' αὐτῆς, ἢ, ἀλλῶς, μὲν ὡς τὰς παλαιὰς καὶ τὰ παλαιὰ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, ὅχι μόνον δὲν ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ ὕψος καὶ τὴν τελειότητα ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς χριστιανικῆς ἐντολῆς, ἀλλὰ καὶ βλάπτεται ἀκούων, διότι συγχύζεται ἡ παχυλὴ του διάνους καὶ σκανδαλίζεται ἡ τυπολατρὶς καὶ ἀνίκανος διὰ πνευματικὰ κατορθώματα ψυχῆ του.

Ἐξέμενον.

«Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὀδὸν ποιεῖν τίλλοντας τοὺς στάχους. Καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν ταῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἐξεστίν. Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυὶδ ὅτε χρειᾶν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὗ οὐκ ἐξεστὶ φαγεῖν· εἰμὶ τὰς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐκ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

ὥστε κύριός ἐστιν ὁ Χρὶς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.»

Σύντομος ἑρμηνεία.

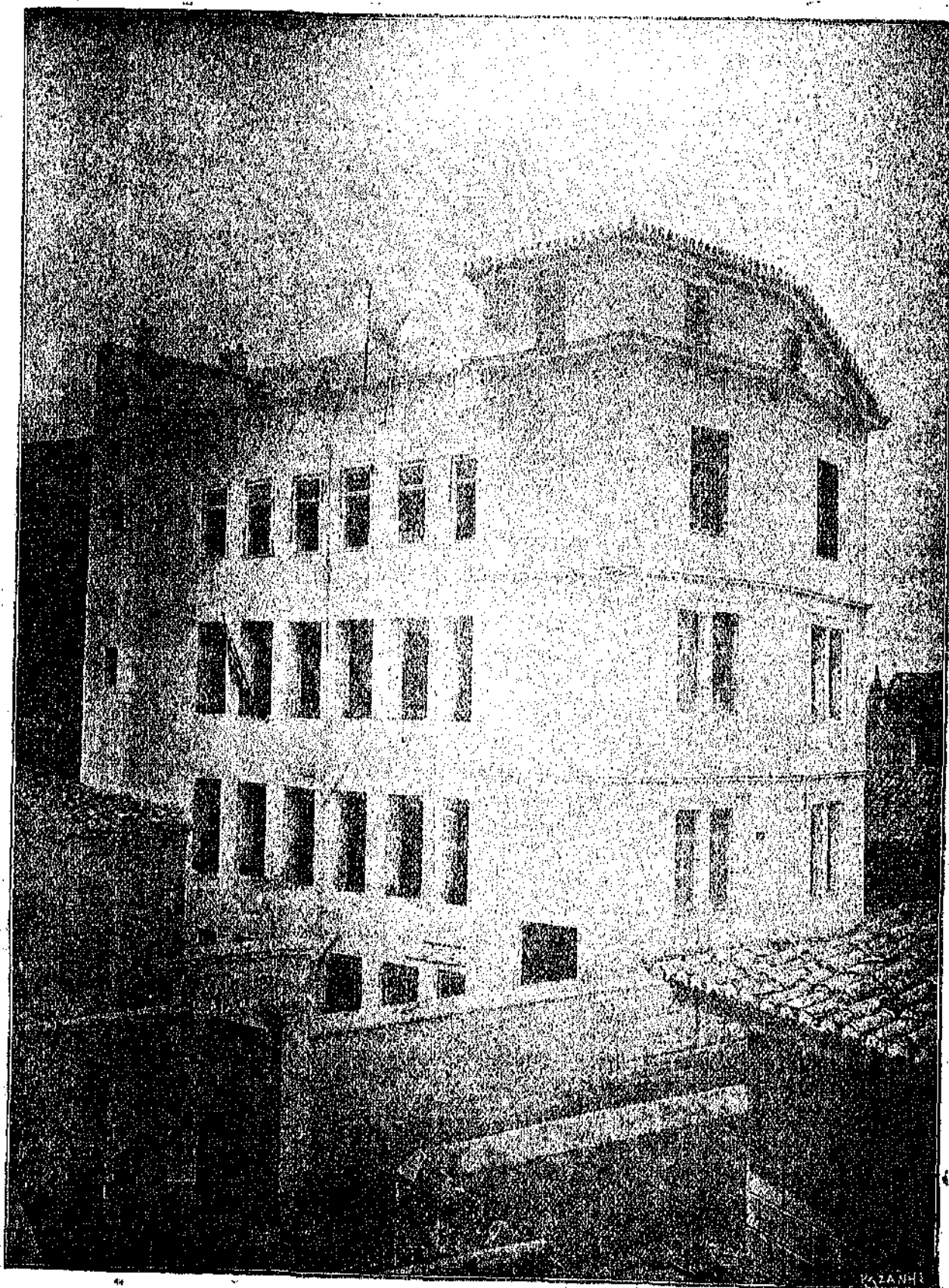
Ἄλλοτε πάλιν ἐν ἡμέρᾳ σάββατου διήρχετο ὁ Ἰησοῦς διὰ μέσου τῶν σπορίων· οἱ δὲ μαθηταὶ του, ἐπειδὴ ἐπείνων, ἤρχισαν νὰ μαδοῦν στάχους καὶ νὰ τοὺς τρώγουν εἰς τὸν ὁδόν. Φαρισαῖοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι παρεμύονον διὰ τὰ διαθήματα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐζητοῦν νὰ πλάττουν κατηγορίας ἐναντίον του καὶ ἀπὸ ὑποτιθεμένων παραδόσεων τῶν μαθητῶν του, ὡς τοὺς εἶδον νὰ μαδοῦν καὶ τρώγουν τοὺς στάχους, εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου κάμνουν πρᾶξιν, ἡ ὁποία δὲν εἶνε συγχωρημένη κατὰ τὸ σάββατον. Ἐλεγον δὲ τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι, διότι αὐτοὶ, τὰχα ἀπὸ εὐλάβειας περισσῆς, εἶχον διαστρέψει καὶ τὸν ἀγιασμόν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ Σαββάτου μετὰ τὴν συνήθη τῶν τυπικότητων, ἡ ὁποία ἀπεδείκνυε τὴν πνευματικὴν ἐκπρότητα καὶ τὴν ὑπερβολικὴν ὑποκρισίαν τῶν. Ὁ μὲν Θεὸς δὴλα δὴ εἶχεν ὀρίσει τὸ σάββατον ὡς ἡμέραν λατρείας διὰ τὴν ψυχὴν καὶ ἀνάπαυσεως διὰ τὸ πᾶμα, ἀπαιτήσας πρὸς τοῦτο κατάπαυσιν πάσης ἐπαγγελματικῆς ἐργασίας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· οἱ φαρισαῖοι ὅμως ἐφόρτωσαν εἰς αὐτὴν καὶ πολλὰς ἄλλας γελοίας ὑποχρεώσεις, ἐμποδίσαντες καὶ τὸ νὰ περιπατήσῃ τις ἐπάνω εἰς τὴν χλόην, καὶ τὸ νὰ μεταχειρισθῇ πέδιλα φέροντα καρφία, καὶ τὸ νὰ ἀναβῇ εἰς δένδρον ἢ τὸ νὰ κόψῃ στάχους διὰ νὰ φάγῃ πεινῶν, ἐπειδὴ δὴθεν τοῦτο ἦτο εἶδος θερισμοῦ. Ὁ φθόνος τῶν μαλίσσας τοὺς εἶχε φέρει καὶ μέχρι τοῦ νὰ κηρύξουν ἠμποδισμένους ἀπὸ τὸ σάββατον καὶ αὐτὰς τὰς θεραπείας ἀσθενῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμνεν ὁ Ἰησοῦς. Οὗτος δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Οἱ μαθηταὶ μου δὲν ἀθετοῦν τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ Σαββάτου· διότι αὐτοὶ δὲν κάμνουν θερισμόν, ἀλλὰ κόπτουν ὀλίγους στάχους, ἐπειδὴ πεινῶν καὶ δὲν ἔχουν ἄλλο τι νὰ φάγουν. Στεῖς δὲ, οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραφῶν, δὲν ἀνεγνώσατέ ποτε τί ἔκαμνεν ὁ Δαυὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀκόλουθοί του καὶ ἔλαβεν ἀνάγκη τροφῆς; Ὅτι δηλαδὴ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ Ἀρχιερέως εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφαγε τοὺς ἱεροὺς ἄρτους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀκολουθούς του καὶ ἔφαγον καὶ αὐτοὶ, ἐνῷ τὸ τρώγειν ἀπὸ τοιοῦτους ἄρτους εἶνε ἐπιτετραμμένον μόνον εἰς τοὺς ἱερεῖς; Πολὺ περισσότερον λοιπὸν οἱ μαθηταὶ μου δὲν εἶνε ἔνοχοι κόψαντες ὀλίγους στάχους, ἐπειδὴ ἐπείνασαν. Τὸ σάββατον ἐμποδίζει τὰς ἐπαγγελματικὰς ἐργασίας, κανένα ὅμως δὲν ὑποχρεώνει νὰ μὴ πεινασμένος.

Καὶ εἰς ταῦτα προσέθηκεν· Ὁ Θεὸς διέταξε τὸ σάββατον χάριν τοῦ ἀνθρώπου, ἦτοι, ὅπως χρησιμεύῃ εἰς αὐτόν ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ τὰς πνευματικὰς ἀσχολίας του καὶ εἰς ἀνάπαυσιν του καὶ τοὺς ἐπαγγελματικούς κόπους τῶν ἄλλων ἡμερῶν, δὲν ἔγινε δὲ ὁ ἄνθρωπος χάριν τοῦ Σαββάτου, διὰ νὰ δουλεύῃ δηλαδὴ εἰς αὐτὸ ὡς εἰς τύραννον καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν κατ' αὐτὸ ἀργίαν ἐσθῶ καὶ λιμοκτονῶν. Ἐπειτα τοῦ Σαββάτου κύριος εἶνε ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος τὸ διέταξεν ὡς ἡμέραν ἀγιασμοῦ καὶ ἀνάπαυσεως. Ἐπομένως ἐγὼ, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, εἰμαι ὁ γνωρίζων ποῖαι πράξεις κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην εἶνε ἀπαγορευμέναι καὶ ποῖαι ὅχι, ἀκόμη δὲ καὶ ὁ δικαιούμενος νὰ ἐπιτρέπω ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πρᾶξιν. Ὡστε οἱ μαθηταὶ μου καμμίαν βεβήλωσιν δὲν ἔκαμαν κόψαντες στήμιον στάχους διὰ νὰ φάγουν, ἀφοῦ ταῦτα ἔφαγαν τῇ ἀνάγκῃ μου, καὶ διότι ἐπείνασαν ἀκολουθοῦντες ἐμὲ τὸν κύριον καὶ νομοθέτην τοῦ Σαββάτου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΣΩΤΗΡΟΣ ΛΥΚΕΙΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Κ. Α. ΔΙΑΔΗΜΑΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (ΠΑΝΘΗΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ)

Τὸ Λύκειον τοῦ Σωτήρος ἔργον τὸ 29ον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἔτος, καὶ πρὸ ὀλίγου ἐγκατασταθὲν εἰς τὸ ἐξοχὸν τοῦτο νεώκτιστον κατῴκημα, ἰδιοκτησίαν τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ κ. Κ. Διαδημαῖ, ἐργαζόμενον μὲ ἀκράν ἠθικὴν

ἐπίβλεψιν. μὲ χριστιανικὴν ἀνατροφὴν, μὲ ἐπιμέλειαν εἰς προαγωγὴν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὑποτροφῶν, ἐκταλεῖται καὶ πάλιν μὲ θάρρος τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ.

Εἰς τὸ ἰδιόγειον τοῦ κατῴκηματος τούτου πάτωμα εἶνε ἡ ἱματιοθήκη, τὸ ἐστιατόριον καὶ τὰ λουτρά.

Εἰς τὸ β' πάτωμα εἶνε αἱ παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ δημοτικοῦ σχολείου.

Εἰς τὸ γ' πάτωμα εἶνε αἱ παραδόσεις τοῦ γυμνασίου.

Εἰς τὸ δ' καὶ ε' πάτωμα εἶνε οἱ κοιτῶνες τῶν ἐσωτερικῶν μαθητῶν.

Ἐξωθεν τῶν παραδόσεων εἶνε ὑπόστεγα διὰ τὰ διαλείμματα μὲ πρσιὰς ἀνθῶν, μὲ μαρμαρίνας βρύσεις, μὲ τὰ ἄλλα χρειώδη.

Τὸ κατῴκημα τοῦτο ὑφίσταται εὐαερώτατον καὶ εὐηλιώτατον. Ὁ Ὑμητιὸς, ὁ Ἀνκαβητιὸς, ἡ Πόρνης, τὰ Γεράνεια, ἡ Ἀιτική πεδιάς, ὁ Σορωνικὸς, τὸ πλεῖστον τῆς πόλεως φαίνεται ἐκ τῶν παραθύρων του, ἔξοχον παρ' οὐδὲν ἄλλῳ.

Τὸ κατῴκημα τοῦτο κτισθὲν ἐπιτήδεος ὡς σχολεῖον ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν μαθητῶν ἐκπληροῖ πάντας τοὺς θροὺς τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης καὶ καλλιεργεῖ τὴν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν, τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὰς ξένας γλώσσας.

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΣΩΤΗΡΟΣ

Πλησίον τοῦ Λυκείου εἰς ὁλόκληρον τετραγώνον μὲ κήπους, μὲ αὐλὰς, μὲ τὰν σχολικὴν, μὲ εὐεργέτων αἰθουσὴν δημοσίων ὁμιλιῶν, μὲ 30 ἄλλας αἰθούσας καὶ δωμάτια διὰ γραφεῖα, παρθεύσεις, κοιτῶνας καὶ λοιπὰ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ, πλησίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καίται καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον Σωτήρος ἐπὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ οἰκονομικὴν περιθάλπιν τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Διαδημαῖ. Λέχεται μαθητείας ἐσωτερικῆς, ἐξωτερικῆς καὶ ἡμιονοσίου.

Ἐν αὐτῷ καλλιεργοῦνται ἡ χριστιανικὴ ἀνατροφή, τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, αἱ ξέναι γλώσσαι, ἡ ὁργανικὴ καὶ φωνητικὴ μουσικὴ, ἐργατεία, γυμναστικὴ καὶ ζωγραφικὴ.

Ο ΗΛΙΟΣ

§ 3.

Ὁ ἥλιος κέντρον τῶν περὶ αὐτὸν πλανητῶν.

Καὶ πρῶτον μὲν παμβίβαιον γεγονός· μὴ ἐπιδεχόμενον αὐχέτησιν εἶνε ὅτι ὁ ἥλιος τυγχάνει τὸ κέντρον τῶν περὶ αὐτὸν πλανητῶν, ὅλον Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης καὶ Γῆς καὶ Ἄρεως καὶ Διὸς καὶ Κρόνου καὶ Οὐρανοῦ καὶ Ποσειδῶνος καὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων ὄγκων, τῶν συλλήβδην Ἀστεροειδῶν καλουμένων. Πάντες οὗτοι ἐκ τῶν πλευρῶν του ἀλλεπαλλήλως ἐξεκίνησαν τῇ χειρὶ τοῦ Θεοῦ κατ' ἀμνημονεύτους χρόνους, ὁπότε ἴσως ἡ ἐσωτερικὴ ὕψις τοῦ ἡλίου διετέλει χανοντέρα, καὶ τούτου εἶνε πραγματικὰ γενήματα. Διὸ καὶ ὑπεκινῶντες τῇ παλαιᾷ συγγενείᾳ οὐδόλως ἐννοοῦσι νὰ καταλίπουν τὸν πατέρα των, ἀλλὰ περὶ αὐτὸν περιδινούνται, ἄλλος εἰς ἐγγυτέραν καὶ ἄλλος εἰς ἀπωτέραν ἀπόστασιν, αὐτὸν ἔχοντες λαμπτήρα ὑπόθεν τὸ φῶς δέχονται, αὐτὸν ἔχοντες ἐστίαν ὑπόθεν τὴν θερμότητα πορίζονται, αὐτὸν ἔχοντες βασιλέα ὑφ' οὗ τὸ σκήπτρον διατελοῦσιν, αὐτὸν ἔχοντες ἄξονα περὶ τὸν ὁποῖον περιστρέφονται ἰλιγγιωδῶς. Ἡ ἑλξίς, ἡ συνέχουσα τὰ διάφορα μέρη τῆς μερίδας τῶν σωμάτων πρὸς ἄλληλα, ἡ ἑλξίς ἡ καθέλκουσα τὴν βροχὴν ἀπὸ τῶν νεφῶν, ἡ συγκολλῶσα τοὺς οἴκους μας καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆνις ἐπιφανείας, ἡ ἑλξίς ἡ ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου συναπαρτίζουσα ἓν τι ὅλον ἀδιάσπαστον, αὐτὴ ἡ ἑλξίς εἶνε καὶ ἡ συγκρατοῦσα μὲ χιλιάς εὐθενεστάτας χεῖρας τοὺς τρισμεγίστους τῶν πλανητῶν ὄλων ὄγκους περὶ τὸν μέγαν ἥλιον καὶ συναποτελοῦσα ἓν σύστημα ἀδραστον ἐξ αὐτῶν, οὗτινος κέντρον καὶ ἐστία ὁ φωστήρ τῆς ἡμέρας τυγχάνει.

Ἡ δὲ κεντρομόλος καὶ κεντρομόλος δύναμις, εἰς ὣν τὴν ἄγρυπνον ἐπιτήρησιν ὑπέβαλεν ὁ Θεὸς τὰς ἐρρυθμους κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἐνεργοῦσαι ἀντιπάλως μὲν ἀλλ' ἰσορρόπως, περιδινούσι τοὺς πλανήτας ἐν τῷ κενῷ περὶ τοῦ κοινοῦ βασιλέως καὶ πατρός των. Ἐξηγηθῶμεν καλλιτέρον ἐνταῦθα. Ἐὰν σφενδόνῃ, ἔχουσα λίθον ἐντὸς τοῦ θύλακος, περιστρέφεται διὰ τῆς τὸν σπᾶγγον κρατούσης χειρὸς μου, ἡ μὲν τὸν σπᾶγγον κρατοῦσα δύναμις καλεῖται ἀΚεντρομόλος, ἡ δὲ τὸν σπᾶγγον τεντόνουσα δύναμις κατὰ τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν καὶ πρὸς τὸν λίθον, ὅλον εἰπεῖν, ἐγκαλυμμένη, καλεῖται ἀκεντρομόλος. Κεντρομόλος ἐν τούτοις καὶ κεντρομόλος δύναμις πρέπει νὰ εὐρίσκωνται ἐν ἀκριβεῖ ἰσορροπίᾳ, ἐὰν θέλω νὰ περιδινῇται ἡ σφενδόνῃ περὶ τὴν βασταζούσαν χεῖρα μου κανονικῶς καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν κύκλον πάντοτε. Ἐὰν ὅμως ἡ χεῖρ μου, ἡ τὴν σφενδόνῃ περιστρέφουσα, παύσῃ αἰφνιδίως λειτουργοῦσα, ὁ λίθος κατέπεσεν ἐπ' αὐτῆς, διότι ἀπεσώθη ἡ μία ἀντίπαλος. Ἐὰν τοῦναντίον ἡ κίνησις ἐπιταχυνθῇ σφειδρότερα καὶ ἡ κεντρομόλος προσκλήσῃται ἰσχυρὴν πλειοτέραν τῆς δεύσης, ὁ μὲν σπᾶγγος ἐτεντώθη καὶ πιθανὸν νὰ ἐσπασιν, ὁ δὲ λίθος ἐξεληθὼν τῆς τροχίως του καὶ ἀκολουθήσας γραμμὴν εὐθείαν ἐξω τοῦ κύκλου ἐν διεγγραφῇ τέως, ἐξεσφενδονίσθη μακρὰν.

Ἀς ἐφαρμόσωμεν ἥδη τὸ παράδειγμα τοῦτο. Ὁ ἥλιος εἶνε ἡ χεῖρ. Οἱ πλανῆται οἱ πολυάριθμοι σφενδόναι του. Ἡ δὲ κεντρομόλος τοῦ ἡλίου δύναμις εἶνε ὁ μυστηριώδης σπᾶγγος, ὁ ἀόρατος συνέχων καὶ περιστρέφων αὐτοὺς εἰς τὸ κενόν. Μὴ μὲ ἐρωτᾶτε τώρα πόση εἶνε ἡ ἰσχύς τῆς τοιαύτης δυνάμεως τοῦ γίγαντος, ἀφοῦ ὑπελογίσθη ὅτι ἡ κινήσις τοῦ ἡλίου ἡ μόνη τὴν γῆν ἀφορῶσα καὶ περιδινούσα αὐτὴν μὲ ταχύτητα μὲν 68,000 μιλίων τὴν ὥραν, ἐξ ἀποστάσεως δὲ 82,000,000 μιλίων, εἶνε ἴσα πρὸς κάλων ὅστις θὰ ἔσπευ βάρος 1,366,968 450,000,000,000 τόνων. Πλὴν τοῦτο εἶνε τὸ πλεόν ἀξιοθαύμαστον, ὅτι ἡ

ἐν τῷ ἡλίῳ οἰκοῦσα κεντρομόλος δύναμις καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πλανητῶν ἐγκαιθιδουμένη κεντρόφυξ καθωρίσθησαν μετὰ τοσαύτης ἀκριβοδικαίου προσοχῆς καὶ ισοδυναμίας, ὥστε θαυμαστή ἀρμονία νὰ διέπῃ τὸ περὶ τὸν ἥλιον σύστημα καὶ οἱ πλανῆται τοῦ νὰ ἀναπαράγουν διαρκῶς τὰς αὐτὰς ἐπ' αἰώνων τροχιάς. Ἀς θαυμάσωμεν λοιπὸν καὶ πάλιν τὴν θεῖαν προβλεπτικότητα καὶ σοφίαν καὶ δύναμιν, ἥτις οὐ μόνον ἐνύψωσε τοὺς μεγάλους αὐτοὺς ὄγκους μετ' εὐκολίας, πολὺ μεγαλειτέρως παρὰ μὲ δσην τὰ παιδία ὑψόνουν εἰς τοὺς ἄστρας τοὺς χερταετοῦς των, ἀλλὰ καὶ ἐποθέτησεν αὐτοὺς περὶ τοῦ ἡλίου οὕτω προσεκτικῶς καὶ δεξιῶς, ὥστε ἀπαλλάσσεται νὰ μένουν ἐκεῖ θεμελιωμένοι, καὶ οὐδέποτε νὰ διαταραχθῇ ἡ οἰκογενειακὴ εἰρήνη, ἡ ὅποια τοὺς χαρακτηρίζει. Διότι ἐὰν καὶ λάθος μίᾳ μόνῃ τριχὺς προσεγγίνοτο εἰς τὴν τοιαύτην ταξίθετησιν, τίς θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια θὰ προήρχοντο ἐντεῦθεν; Ἐὰν ἡ περὶ τὸν ἥλιον περιστροφικὴ τῆς γῆς κίνησις ἀνεκόπτετο πρὸς στιγμὴν, ἐξουδετερωθείσης τῆς κεντρόφυγος ἡ ἐτέρα δύναμις, ἀνευ ἰσοσθενούς ἀνταγωνιστρίας ἐγκαταλειφθεῖσα, θὰ καθέλικνε τὴν γῆν καὶ εἰς διάστημα ἐξήκοντα περίπου ἡμερῶν θὰ κατασυνέτριβε καὶ θὰ ἀπετέρρου αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου. Ἐὰν δ' ἀφ' ἐτέρου ἡ κεντρόφυξ δύναμις τῆς γῆς ὑπερίσχυε καθ' ὑπερβολὴν τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἐξασκουμένης κεντρομόλου, ὁ μυστικὸς καὶ ἄρρητος δεσμός, ὃ τὴν γῆν πρὸς τὸν ἥλιον συνέχων, θὰ διεσπᾶτο ἀκαριαίως, ὁ πλανήτης μας θὰ ἐξετινάσσετο ἐξω τῆς καθωρισμένης αὐτῷ τροχιάς καὶ τίς οἶδε πῶθ' ἂν ἐφέρετο ἀγαλίνοντας καὶ ἀκυβέρνητος, ἵνα συγκρουσθῇ πρὸς γειτονικοὺς ὄγκους, καὶ καταστρέψῃ καὶ καταστραφῇ...

(Ἀκολουθεῖ) ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΛΟΓΙΟΙ

Ὁ ἀλλόγλωσς καθηγητὴς κ. Β. Α. Μυστακίδης ἐδημοσίευσεν εἰς τεύχος 82α πρὶν διὰ τῆς α' Ἑκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἔργον κατὰ τῶν ἐν Ἀθῆναις λογίων. Ἀλλ' ἰδίᾳ ὁ ἑλεγχος αὐτοῦ στρέφεται κατὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Α. Διομήδους Κυριακοῦ καὶ Σ. Λάμπρου.

Τὸν ἑλεγχον τοῦτον δικαιολογεῖ ἡ α' Ἑκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἐν ἀριθμῷ φύλλου 30 ὡς προελθόντα ἐξ ὧν κατὰ τῶν ἐν τῇ Βασιλευσῇ λογίων ἐγράφησαν ἡ ἐλέγχθησαν. Ἀλλ' ὁ κ. Κυριακὸς ἐξ ἀνατροφῆς καὶ οἰκογενειακῶν παραδόσεων εἶνε ἀμέτοχος τούτων καὶ συνεπῶς θὰ παραμείνῃ σφαλερὰ ἡ κρίσις, εἰς τὴν ἐστρηχθῇ ἡ ἐπίστασις κατὰ θεολόγου τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Κυριακοῦ.

Ὁ κ. Κυριακὸς οὐδὲν ἐξημῶθη ἐξ ὧν περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν. Πεντηκονταετῆς σχεδὸν ἔργασία ἐν τῷ ἀνωτάτῳ ἐθνικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ, καὶ δράσις εὐσυνείδητος καὶ ἐξοπρεπής, συγγραφὰ ἐπιστημονικὰ τιμῆσασα τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν, καὶ ἄλλαι λαογραφικαὶ πρὸς θρησκευτικὴν ἀνάπλασιν τῶν πολλῶν, εἰ δὲ καὶ ἐκπαιδευτικὴ

συμβολαὶ θαφίλει; παρέχουσι νῦν ἐν τῷ θαλερῷ γήρατι καὶ φωτεινῶς περγαμηνῶς ὑπολήψεις καὶ σεβάσμου πανελληνίου.

Εἶνε λυπηρὸν ὅτι ἐπιστήμων εἰς ὁ Β. Μυστακίδης παρεβύθη ἐξ ἀλλοτριᾶς ἀφορμῆς εἰς ἀδικον ἐπίθεσιν κατ' εὐσεβοῦς καὶ ὑπερέχου θεολόγου μοχθήσαντος ἐν τῇ νεότητι ὑπὲρ ἀνυψώσεως τῆς θεολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης ὑπὲρ ἐπικρατήσεως θρησκευτικῶν ἀρχῶν, καὶ ἀγωνιζομένου καὶ ἐν τῷ καλῷ γήρατι ὑπὲρ τῶν ἰδίων φιλοχρίστων ἰδεῶν.

Ἀρχμ. ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Ο ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ ΚΕΡΤΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Δ. Ὁ ἐπικριτὴς ἀνασκευάζων ἡμᾶς ἀποδοχομένους τὴν δικαιοσύνην ὡς μεταβολὴν τοῦ ἀνθρώπου διακρίνει δύο δικαιοσύνας. τὴν ἀρχὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸ τέλος αὐτῆς. Κατὰ τὴν πρώτην ὁ Θεὸς κηρύσσει τινὰ δίκαιον, κατὰ τὴν δευτέραν ὁ ἄνθρωπος κατέστη ἡδὴ δίκαιος. Καὶ ἄλλοτε μὲν γράφων ἐν τῷ ἱερῷ Συνδέσμῳ συνέδεε τὴν δικαιοσύνην στενωπῶς πρὸς τὸν ἀντικεινὸν γράφων ἀδικαίωσις δὲν θεωρεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑκκλησίαν ἐξωτερικὴ τις ἐνέργεια ὡς κήρυξις τινὸς δικαίου ἀλλ' ὡς ἐσωτερικὴ μεταβολή... Τὰ ἔργα δὲν εἶνε συνέπεια τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ὁ ἀναγκαῖος ὁρος καὶ ἡ προϋπόθεσις αὐτῆς» (ἱερὸς Σύνοδισμ. 1905 ἀρ. 2 σελ. 4. ἀρ. 4 σελ. 2). Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχει πολλὴν σημασίαν. Ὅπως ὁ ἄνθρωπος γηράσκων μεταβάλλει ἰδέας, οὕτω καὶ ὁ κ. Δυοβουνιώτης μετὰ διετείς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης μελέτας θὰ ἐπέστη βέβαια εἰς πρῆπει νὰ χωρίζεται ὁ ἀντικεινὸς τῆς δικαιοσύνης, διότι ἄλλο δικαίωμα καὶ ἄλλο ἀντικεινός, καὶ ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς κήρυξις τινος ὡς δικαίου καὶ ὅχι ὡς ἐσωτερικὴ μεταβολή. Ἀλλ' ἐρωτῶμεν τὸν κ. Δυοβουνιώτην, ὁ κηρύσσων τινὰ δίκαιον σημαίνει ἢ εἰς τοιοῦτον ὄντα τὸν ἀναγνωρίζει καὶ ἐξωτερικῶς ὡς τοιοῦτον ἢ μὴ ὄντα τὸν θεωρεῖ δίκαιον. Μῶς ὁρος δὲν ὑπάρχει. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει κρίνει ἀληθῶς ὁ Θεός, ἐν τῇ δευτέρᾳ ψευδῶς, ἀφ' οὗ τὸν μὴ ὄντα δίκαιον θεωρεῖ τοιοῦτον. Ὁ Θεὸς λοιπὸν κηρύσσων τινὰ δίκαιον κρίνει ψευδῶς ἢ ἀληθῶς; ὅχι γράφει, διότι ὑπάρχει ἐν σπέρματι ἡ δικαιοσύνη. Ἐν σπέρματι βέβαια λέγων ἐννοεῖς τὸ μικρὸν ποσὸν τῆς δικαιοσύνης τὸ μέλλον νὰ ἀναπτυχθῇ, εἰς ὁ ἀποδέλπον ὁ Θεὸς καὶ κηρύσσων τινὰ δίκαιον δὲν κρίνει ψευδῶς. Ἀλλ' ἐὰν τοῦτο ἐννοεῖς καὶ πρέπει νὰ ἐννοῇς διότι ἄλλως, ὡς λέγεις, ὁ Θεὸς θὰ κρίνῃ ψευδῶς, διὰ τοῦτου ἀντὶ νὰ ἀναίρῃς ἢ, τι λέγομεν ἡμεῖς, ἀνατρέψεις ἡμεῖς λέγεις ἀλλὰ καὶ περιπλέκεις εἰς ἀδιαιρέτους ἀντιφάσεις. Καίτοι ὅλα δὴ κακῶς διατυπώεις τὰ πράγματα, ὁμολῶν ὅμως περὶ δικαιοσύνης ἐν σπέρματι ἐννοεῖς βέβαιον

τὴν δικαιοσύνην κατ' οὐσίαν ὅπως καὶ ἡμεῖς, ὡς ἀρχὴν καὶ νοῦ βίου ἀναπτυσσομένην βαθυθὺν διὰ τῆς ἐλευθέρως συνεργείας τοῦ δειδικαιωμένου. Ὅτι δὲ ἀνατρέψεις τὰ εἰρημνὰ ἀλλὰ καὶ ἀντιφάσεις σεαυτῷ εἶνε εὐκολόν νὰ τὸ ἐννοήσῃς. Ἡ κατὰστασις αὕτη ἡ σπευματικὴ τῆς δικαιοσύνης ποδὲν προέρχεται; Ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐκ τοῦ Θεοῦ; Ἐὰν εἴπῃς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦτο εἶνε Πελαγαϊσμός, ἀφ' οὗ ἡ αἰτία τῆς ἡθικῆς μεταβολῆς τῆς ἐν τῷ Χριστῷ εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Ἐὰν δ' εἴπῃς ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐννοῶν ὅτι τὸ καθάϊρον καὶ ἀγιάζον τὸν ἄνθρωπον ἄγιον Πνεῦμα εἶνε ἡ ζωογόνος βλάσις τῆς δικαιοσύνης, τότε ἀνατρέψεις, εἰς τὴν ἀρχὴν, διςχυρίζομενος ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶνε ἰσχυρὰ ἐν μέρει κατὰ τὴν Δυτικὴν καὶ ὅχι κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑκκλησίαν. Καὶ κατωτέρω ἐν σελ. 53 λέγεις ἐπὶ βάπτισμα εἶνε ὄργανον ἀναγεννήσεως οὐχὶ δὲ δικαιοσύνης κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ συγγραφέως, τοῦ συνδέοντος τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὸν ἀγίασμόν» ἀλλὰ σὺ ἐνταῦθα θεωρεῖς τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐπερχομένην δικαιοσύνην ὡς ἐν σπέρματι οὐκ ἐν πίστει νὰ εἴπῃς ὅτι ὑπάρχει ἄλλη οὐδὲς ἢ τὸ βάπτισμα, δι' ἧς δικαιούται τις, ἐπερχόμενος εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς δικαιοσύνης ὡς δικαιοσύνης πρῶτος (συνδέει λοιπὸν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀγίασμοῦ καὶ ἀναίρεις ὅτι λέγεις ἐν σελ. 53. Ἀλλὰ περὶ τῆς πᾶσα περικειμένη ἀνάγκης. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ὁ ἐπικριτὴς μὴ ἔχων σαφὴ περὶ δικαιοσύνης ἐννοίαν, προσπαθεῖ δὲ νὰ εὕρῃ ἀντιφάσεις περιπλέκεται ὁ ἴδιος εἰς τοιαύτας ἀναιρῶν ἐαυτὸν πολλαχῶς.

Ἐπομένῃ ὅτι ὁ ἐπικριτὴς ψέγει καὶ τοὺς περὶ τὴν δικαιοσύνην συλλογισμοὺς ἡμῶν. Α'. «Οὐδεὶς, λέγει, λογικὸς οὐδ' ἐρμηνευτικὸς λόγος ὑπάρχει ἀπακτῶν τῶν ἐρμηνείων τῶν Γραφικῶν χωρίων τῶν δυναμένων νὰ νοηθῶσιν ἐν δικαιοσύνῃ ἐννοία διὰ τοῦ καθιστάμεν τινὰ δίκαιον ἀντὶ τοῦ κηρύσσειν» (σελ. 43). Ἀπάντησις. Στοιχειώδης ἐρμηνευτικὸς κανὼν εἶνε, ὅτι τὰ «γενικὰ καὶ ἀόριστα χωρία ἀποσποφύονται διὰ τὸν ὁρισμὸν, ἀφορμῶν τῶν ἀντιφάσεων, ὡς ἄλλως ἐρμηνεύων περιπίπτει τις τοῖς θεωρουμένοις συγγραφεύσιν. Ἀλλὰ μὴν ἐν τῇ Γραφῇ γίνεταί λόγος περὶ δικαιοσύνης πολλαχῶς ὡς περὶ ἀγίασμοῦ, ἀπολούσεως, ζωοποιήσεως καὶ ἀνακαινίσεως τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Εἶνε φανερόν ὅτι χωρία τινὰ, ὅτινα καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα δύναται νὰ νοηθῶσιν ἐν ἐννοίᾳ δικαιοσύνης, πρέπει νὰ συναρμολογηθῶσι πρὸς τὴν ἑλὴν περὶ δικαιοσύνης διδασκαλίαν τὴν διὰ τῆς Γραφῆς διήκουσαν. Πιστεύω νὰ σοὶ εἶμαι σαφὴς τώρα, ἂν καὶ δι' ὧν εἶπον ἐπανέλαβον ἀπλῶς τὰ ἐν τῇ Δογματικῇ.

Β'. «Ὅτι ὁ περὶ δικαιοσύνης, λέγει, συλλογισμὸς τοῦ συγγραφέως εἶνε ἡμαρτημένος, ἀρκεῖ νὰ διασαφῇ ἐν μόνον παράδειγμα. Ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ περὶ δημιουργίας κεφαλῇ ἐξετάζων τὸ ζήτημα, ἐὰν ὁ παρὼν κόσμος εἶνε ὁ ἀριστὸς ὧν ἠδύνατο νὰ ποιῇται ὁ Θεός, ἀποφαίνεται δικαίως ἀρνητικῶς. Ἀς ἐφαρμόσωμεν ὅμως τὸν ἀνωτέρω συλλογισμόν τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου: ὁ παρὼν κόσμος εἶνε ὁ ἀριστος, καθ' ὅσον ἐὰν δὲν ἦτο ἀριστος, τότε ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἠδύνατο, ἢ δὲν θὰ ἠθέληεν νὰ δημιουργήσῃ αὐτὸν ὡς ἀριστον, ὅπερ ἀτοπον ὡς ἀντικείμενον τῇ παντοδυναμίᾳ καὶ ἀγεθότητι τοῦ Θεοῦ, ὅρα ὁ παρὼν κόσμος εἶνε ὁ ἀριστος» (Φυλ. 44-45). Ἀπάντησις. Συγχέεις τὰ πράγματα. Τὸ τρίλημμα τοῦ Λειοντίου δὲν δύναται νὰ παρίσῃ ἡμῶν τὸν περὶ τοῦ κόσμου ὡς ἀρίστου διςχυρισμόν, διότι ἀντιβαίνει εἰς θετικὸν δίδαγμα τῆς Ἀποκαλύψεως, τὸ περὶ τῆς ἐλευθέρως δημιουργίας τοῦ κόσμου, παρουσιάζον τὸν Θεὸν ὀφείλοντα κατ' ἀνάγκην νὰ προσδιορίσῃ ὑπὸ μίᾳ ἰδέᾳ τοῦ ἀρίστου, ὡς ἐννοοῦμεν ἡμεῖς αὐτὴν. Ἐὰν δὲν ἀν-

τέβαινε εἰς τοῦτο, ὁ συλλογισμὸς θὰ εἶχεν ἀρίστη. Καὶ ἐνταῦθα τὸ προτεινόμενον δίλημμα (ὁ Θεὸς ἢ δὲν δύναται ἢ δὲν θέλει νὰ ἀρῇ τὴν ἡμαρτίαν) θὰ ἦτο ἀτοπον, ἐὰν ἀντέβαινε ἢ προσέκρουεν οὕτως ἢ ἄλλως εἰς ὁρισμένον περὶ Θεοῦ δόγμα, ὅπερ ὅμως δὲν συμβαίνει, διὰ καὶ ὁ συλλογισμὸς ἔρρωται, καὶ ἀνίσχυρος μόνον εἶνε ἡ ἐνστάσις τοῦ ἐπικριτοῦ.

Γ'. Εἰς τὴν παρατήρησιν ἡμῶν ἀπὸ τῶν ὧν ἡ παραγωγή των ἐξαρτάται ἡ δικαιοσύνη ἐν τῶν αὐτῶν καὶ ἡ σωτηρία» ἐπάγεται ὁ ἐπικριτὴς, «τοῦτο δὲν εἶνε φυσικὰ λογικὸς συλλογισμὸς, καθ' ὅσον δὲν ἐπεταῖ ὅτι ἐξ ὧν ὧν ἡ παραγωγὴ των ἐξαρτάται ὁ λόγος πράξεώς τινος, ἐκ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς καὶ μόνον θὰ ἐξαρτάται ἡ συνέπεια, καθ' ὅσον δύναται πρὸς ἀποτέλεσιν τῆς συνεπείας νὰ ἐνεργῶσι καὶ ἄλλοι παράγοντες καὶ μάλιστα ἐκ τῆς πρώτης αἰτίας προελθόντες» (σελ. 45). Ἀπάντησις. Συγχέεις καὶ πάλιν τὰ πράγματα. Ὁ συλλογισμὸς ἔχει ἀρίστη. Ἡμεῖς θεωροῦντες τὴν σωτηρίαν ὡς τὴν μόνον ἀκολουθίαν τῆς δικαιοσύνης, συνάγομεν φυσικῶς ὅτι ἐξ ὧν ὧν ἡ παραγωγὴ των ἐξαρτάται ἡ δικαιοσύνη ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἡ σωτηρία, καθ' ὅσον ἡ σωτηρία εἶνε ἡ μόνη ἀκολουθία τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὸ γνωστὸν ἀξίωμα CAUSA CAUSAE EST CAUSA CAUSAE. Ἡμαρτημένως λοιπὸν λέγεις: ἀδὲν ἐπεταῖ, ὅτι ἐξ ὧν ὧν ἐξαρτάται ὁ λόγος πράξεώς τινος ἐκ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς καὶ μόνον θὰ ἐξαρτάται καὶ ἡ συνέπεια». Ἐὰν ὁ λόγος τῆς πράξεως, ἐκ δὲ τῆς ἀκολουθίας εἶνε ἡ μόνη αἰτία τῆς σωτηρίας, οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν δυναμένης νὰ προέλθῃ (καὶ οὕτω λέγομεν ἡμεῖς), εἶνε φανερόν ὅτι ἐξ ὧν ὧν ἐξαρτάται ὁ λόγος ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἡ ἀκολουθία, ἀφ' οὗ ἡ ἀκολουθία δὲν δύναται νὰ προέλθῃ ἀλλοχθῶν, ἀλλὰ ταυτίζεται κατὰ πάντα πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Τὸν συλλογισμόν λοιπὸν ἡμῶν δὲν δύναται τις νὰ προσβάλῃ καθ' ἑαυτὸν. δύναται τις μόνον νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν βράν τοῦ συλλογισμοῦ, τὴν ταυτότητα δηλ. τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωτηρίας ἀποδεικνύων ὅτι ἡ σωτηρία δὲν εἶνε δικαιοσύνη μόνον, ἀλλὰ καὶ τι πρὸς. Καὶ τότε δύναται φυσικῶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ σωτηρία δύναται νὰ προέλθῃ καὶ ἐξ ἄλλων παραγόντων καὶ οὐχὶ μόνον ἐξ ὧν καὶ ἡ δικαιοσύνη, διὰ τὸν ἀπολούστατον λόγον, διότι ἡ σωτηρία δὲν εἶνε ἡ μόνη ἀκολουθία τῆς δικαιοσύνης. Τοῦτο, ἐννοεῖται, ἤξωσεν ὁ ἐπικριτὴς ἀνωτέρω, θελήσας νὰ διακρίνῃ δύο δικαιοσύνας καὶ περιπεσὼν εἰς τὰς ἀντιφάσεις, ὡς ἐξηγήσαμεν.

(Ἀκολουθεῖ) ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΔΡΕΥΤΣΟΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΑΛΛΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

Ἐγένοντο αἱ χειροτονίαι καὶ τῶν Σ. ἐπισκόπων Λευκάδος Δανιὴλ Σουλίδου ἐλθόντος ἐκ Κ)πόλεως, καὶ τοῦ Σ. ἐπισκόπου Τριφυλίας κ. Γαβριὴλ Παπαϊωάννου ἐλθόντος ἐκ Αἰδεσποῦ. Ἡ α' Ἀνάπλαις, τὴν πρόδον τῆς Ἑκκλησίας πάντοτε ποθήσασα, εὐχεται καὶ εἰς τοὺτους, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους χειροτονηθέντας, νὰ ποιμάνωσι κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ βελτιώσῃ ἐκκλησιαστικὴν κατάσταση, ἥτις κατὰ τὴν πάγκαιον ἡμετέραν δὲν εἶνε ἀνθηρά.

ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΒΟΛΟΥ

Ἐνεκρίθη καὶ ἐχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον Βόλου ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Μαυρομμάτης. Ὁ νέος ἐπίσκοπος διετέλεσεν ἐπὶ ἑκανὰ ἔτη ἱεροκήρυξ τοῦ νομοῦ Μαγνησίας. Ἰνωρίζει ἄρα τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου τοῦ καὶ εὐχόμεθα ν' ἀνταποκριθῇ εἰς αὐτάς.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΑΓΟΡΑΝ

Όταν ήλθον εις Ζαγοράν, ήρώτησα περί του ιστορικού ράακος τής κεντρικής πλατείας. Διότι κατά τὸ 1900 μὲ ἔχον πληροφορήσει ἐν Ἀγυῖ ὅτι ὁ ράξ οὗτος ἐχρησίμευσεν ὡς μεσότηριον διαχωρίζον ἄλλα καὶ ἀντεπιδεικνύον τὰ κομματικά τοῦ τόπου στρατόπεδα. Εὐχαρίστως δ' ἔμαθον ὅτι ἐκλείσθη καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον σήμερον. Ἐν σχέσει πρὸς τὸν εἰρημένον ράακα ὁ βαθυνούστατος καὶ ἀνάρετος Θ. Ἀφεντούλης, ἐκ τῆς Ζαγορᾶς ὁμώμενος, ἔγραφε χαίρετιζων πάντας τοὺς ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος ὡς ἐξῆς: «χαίρετε ἵνα ἐκ μέρους μου τοὺς ἐντεύθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ ράακος εὐρισκομένους».

Καὶ ἐξέλιπε μὲν ὁ ιστορικός ράξ, ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπε καὶ ὁ κομματισμός· οὐχ ἥττον εὐρίσκεται ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας ἐποχὰς εἰς ὕψους. Καὶ διὰ τὴν ἐννοηθῆ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἄλλοτε ἔχον ἀνακοχλάσει ἐδῶ τὰ κομματικά πάθη, ἀρκεῖ νὰ δηλωθῇ ὅτι ἔχον καταντήσῃ μέχρι τοῦ νὰ μὴ προσεῦχεται ἡ μία μερὶς μὲ τὴν ἄλλην εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς καὶ νὰ πολεμῇται ἡ κατασκευὴ ἔργων κοινωφελῶν ἀπὸ μέρους ὁμογενῶν θεωρουμένων ἀντιπάλων κομματικῶς, ἵνα μὴ τὸ κοινὸν διατεθῇ πολιτικῶς εὐμενέστερον πρὸς τοὺς εὐεργέτας τοῦτους.

Ὑπὸ τὸν καυστικὸν αὐτὸν λίθον τοῦ κομματισμοῦ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπεψύγη μετὰ τῆς ἀγάπης τὸ θρησκευτικὸν αἷσθημα καὶ ἦτο φυσικὸς ὁ ἐνδοιασμός καὶ ὁ φόβος, τὸν ὅποιον ἐξεδήλουν πολλοὶ τῶν ἐν Ζαγορᾷ γνωρίμων μου καὶ φίλων περὶ τῶν συνεχῶν ἡμιλίῶν. Εἰς μίαν ἡμιλίαν, μοὶ ἔλεγον, θὰ ἔγετε συγκέντρωσιν, ἀλλ' εἰς συνεχεῖς ἡμιλίαις εἶνε δύσκολον καὶ ἀκατόρθωτον εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ὁ ὅποιος δὲν εἶνε διόλου συνειθισμένος εἰς αὐτά. Ἀλλ' ἐγὼ, ἀντιθέτως συνειθισμένος κατὰ τῶν τοιοῦτων ἀπαισιοδοξιῶν, εἶπον· ὅχι, δὲν θὰ συμβῇ αὐτό· διότι παραδέχομαι μόνον θρησκευτικῶς ἀμαθεῖς, ἐγκαταλελειμένους καὶ ἐλαττωματικούς· οὐχὶ δὲ καὶ πεπωρωμένους Ἕλληνας. Τοῦθ' ὅπερ καὶ συνέβη, πληρεῦντος τὴν πλατεῖαν ἱκανοῦ πλήθους ἀνὰ πᾶσαν ἐσπέραν καὶ ἐκ τῶν δύο φύλων, καὶ πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως ἀνθρώπων σπευδόντων ἐκ τῆς παραλίας καὶ τῶν ἀλλαχοῦ ἐργασιῶν τῶν ἱνα προσφύσας τὸ κήρυγμα.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφιξέως μου κατήλθον μετὰ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου κ. Ἰωάννου Ραπτᾶκη καὶ τοῦ πρωτοβαθμίου δημοδιδασκάλου κ. Ἀποστόλου Χατζηνικολάου εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ζαγορᾶς τὴν καλουμένην «Χορευτὴν ἀπέχουσαν 3) 4) περίπου τῆς ὄρας, ἐνθα ὑπάρχουσι καλὰ ἐπαυλεῖς ὁμογενῶν καὶ ἄλλα οἰκήματα, καὶ ἐγευματίσαμεν ἐκεῖ ὑπὸ τὸν ἱσκιον τῶν πελωρίων πλατάνων καὶ τὸν ἦχον τῆς ἐκροῆς τῶν κρυσταλλίνων καὶ καταψύγων ὕδατων τῶν ἐκρέοντων ἀπὸ μεταλλίνων σωλήνων. Τὸ μοναδικὸν αὐτὸ φαινόμενον τῆς ἀδελοφώσεως τῆς θαλάσσης μετὰ τῶν ἀπὸ τῶν χιόνων τοῦ Πηλίου ὑδάτων καὶ τοῦ πυκνοτάτου δάσους τῶν πλατάνων δὲν ἀπαντᾷ οὐδαμοῦ ἄλλαχοῦ κατὰ τὴν γνώμην καὶ τῶν ἐπισκεψαμένων τὴν Εὐρώπην καὶ μάλιστα τὴν καταφύγον Ἑλβετίαν. Ἐγὼ δὲ αὐτὸς δὲν εἶδον τοιαύτην καταφύγον καὶ μὲ τόσον ψυχρὰ ὕδατα παραλίαν οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ ἀγίῳ Ὄρει ὅπου τὸ ἔδαφος εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ Πηλίου καὶ αἱ αὐταὶ φυσικαὶ καλλοκαὶ ἀπαντῶσιν, οὕτως ὥστε ὑπάρχει καὶ γνώμη γεωλόγων, ὅτι τὸ Πήλιον ἦτο ποτὲ ἡνωμένον μὲ τὸ ἅγιον Ὄρος, εἰς ἀμνημονεύτους δὲ χρόνους ἐχωρίσθη ἀπὸ τῆς Χαλκιδικῆς.

Εἰς τὴν παραλίαν ταύτην ἐγνώρισα πλὴν ἄλλων καλῶν ὁμογενῶν καὶ τὸν πολὺ ἀνάρετον ὁμογενῆ κ. Ἰωάννην

Κογιόπουλον ἐμπορευόμενον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὁμώμενον ἐκ Κισσοῦ τοῦ Πηλίου. Εἶνε ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ ὑψηλῶν συναισθημάτων, ἐφελκύσας τὴν μάλλον ἐγκάρδιον ἐκτίμησίν μου. Οὐδὲν πράγματι, κατὰ τὰς ἡμέρας μᾶς ἰδίᾳ, ἠθικῶς ὁραϊότερον ἀπὸ τὸν ἀρμανικὸν συνδυασμὸν τοῦ ὅλι- κοῦ πλοῦτου μετὰ τοῦ ἠθικοῦ.

Μετὰ ἀνάπαυσιν μιᾶς ἡμέρας μετέβην τὴν 20ην Ἰου- λίου εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Ζαγορᾶς μᾶλλον ἀπομα- μακρυσμένην συνοικίαν «Πέρα χώρα» καλουμένην, καὶ ἐκαμα ἐτέρας δύο ἡμιλίαις ἀναλόγους πρὸς τὰ ἐλαττώματα τοῦ τόπου. Καὶ τὰς ἡμιλίαις αὐτάς ἱκανὸν πλῆθος παρη- κολούθησε καὶ μάλιστα τὸ ἐσπέρας τῆς Παρασκευῆς 20 Ἰουλίου ἑορτὴν τοῦ Προφήτου Ἑλίου, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι δὲν εἰργάζοντο. Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ ἐφιλοξενήθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ δημοδιδασκάλου κ. Χατζηνικολάου, ἡ ὅποια κατέχει θεαματικωτάτην θέσιν. Λέγω δὲ τοῦτο, διότι ὅπως εἰς τὰς καταγύμνους θεσσαλικὰς πεδιάδας γεννᾶται ἡ ἐπιθυμία τῆς θέας δάσους ἢ δένδρου, οὕτω καὶ ἐν Ζα- γορᾷ γεννᾶται ὁ πόθος τῆς θέας ἀνοικτοῦ μέρους, θαλάσ- σης καὶ βουνῶν.

Ἐν Ζαγορᾷ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἐφρόντισα μετὰ τῶν δυναμένων νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἰδρύσιν μιᾶς λαϊκῆς σχολῆς, εἰς τὴν ὅποιαν πλὴν τῶν θρησκευτικῶν νὰ διδά- σκωνται μαθήματα γεωργικὰ, ἱστορικὰ καὶ ὑγιεινὰ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἐπιστημόνων.

Ἐν Ζαγορᾷ, πλὴν τοῦ σχολάρχου κ. Κουραβέλλου, ὅστις εἶνε προθυμότατος εἰς τὰ καλὰ, ὑπάρχουσι καὶ δύο ἄριστοι καὶ δραστηριώτατοι δημοδιδάσκαλοι, ἀληθῆς σεμνώτατα τοῦ τόπου τῶν καὶ λόγῳ μορφώσεως καὶ λόγῳ ἀγάπης πρὸς τὸ ἀγαθόν· οἱ κ.κ. Κωνσταντῖνος Παντόπου- λος καὶ Ἀπόστολος Χατζηνικολάου, ὅστινες ἔχω δι' ἐλ- πίδας ὅτι ὡς διαμένοντες ἐν τῷ τόπῳ καὶ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὸ καλὸν τῆς ἰδιαιτέρας τῶν πατρίδος θὰ χρησιμεύω- σιν ὡς μοχλοὶ τῆς ιδέας, τὴν ὅποιαν ἐγὼ ἔρριψα εἰς τὸ μέσον καὶ τὴν ὅποιαν μὲ ἐνθουσιασμόν ἐπεκρότησαν πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ ὁ ἐκ Κορίνθου μαθηματικός, ὡς ἑλληνο- διδάσκαλος ἐκεῖ διατελὼν, ὁ κ. Βασιλῆος Τσαμάντας καὶ ὁ φίλος κ. Χαραλάμπης Ἀνδριανόπουλος διευθυντὴς τοῦ κα- πνοκοπηρίου, καὶ ὁ φίλος καθηγητὴς κ. Ραπτᾶκης, ὅστις, ἄριστα χειριζόμενος τὸν λόγον, κάλλιστα δύναται καὶ ὑπὸ θρησκευτικὴν καὶ ὑπὸ τὰς ἄλλας ἐπὶ ψαῖς νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς σχολῆς κατὰ τοῦ θέρος, ὅποτε μένει ἐν τῇ ἀγαπητῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι, τῇ Ζαγορᾷ. Πρὸς τοῦτοις καὶ οἱ ἐπιτόπιοι σπουδασταὶ καὶ οἱ ἐπιστή- μονες ἱατροὶ καὶ νομικοὶ εὐχαρίστως ἤκουσαν τὴν πρότα- σιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ιδέας τῆς ἰδρύσεως τῆς λαϊκῆς σχολῆς.

ἀρχ. Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὑποδεικνύον τὸ ἀντικα- νονικὸν τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος, ὑπὸ Μιχ. Ἰ. Γαλανοῦ. — Ἐρμηνεῖα σύντομος εἰς τὸ κατὰ Μᾶρκον ἅγιον Εὐαγ- γέλιον, ὑπὸ Μιχ. Ἰ. Γαλανοῦ. — Σωτήριος Δύκειον Κ. Διαλη- σμά. — Ὁ ἥλιος, ὑπὸ Κ. Ν. Καλλινίκου. — Οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει λόγισοι, ὑπὸ Ἰωακείμ Βελανιδιώτου ἀρχ. — Ὁ ὁμηγητὴς τῆς θεολογίας Κ. Δουβουνιώτης ἱεραζόμενος εἰς τὴν Δογματικὴν καὶ εἰς τὴν Λογικὴν, ὑπὸ Χρ. Ἀνδρούτσου. Καὶ ἄλλαι χειροτονίαι. — Νέος ἐπίσκοπος Βόλου. — Ἀπὸ τῆς Ζαγορᾶς, ὑπὸ Παναρέτου Δουληγέρη ἀρχ.

Τυπογραφεῖον: ΔΡΙΣΤ. ΔΙΑΔΗΜΑ